

Life events: Bevallings en de komst van de baby, zwangerschap volgend kind, verhuizing, migratie, emigratie, scheiding, overlijden dierbaren, ziekte ouders, kinderen, dierbaren.

Ontwikkelingsaspecten						Interactie met omgeving			
Biologisch <-> Psychisch <-> Sociaal						Common Assesment Framework (CAF)			
Lichamelijke ontwikkeling	Motorische ontwikkeling	Cognitieve ontwikkeling	Seksuele ontwikkeling	Persoonlijke ontwikkeling	Sociaal-emotionele ontwikkeling	Ontwikkelbehoeften	Opvoedcapaciteit	Impact op gezin	Omgeving
Definitieve lengte bereikt, hersenen rijpen verder uit	Romp en ledematen in verhouding	Abstract denken neemt toe en beter in staat om te plannen en te organiseren	Seksueel actief	Vorming (eigen) waardensysteem, aanpassen gedrag aan in de omgeving geldende sociale norm	Empathie: rekening houden met de sociale en emotionele gevolgen van gedrag	Zelfstandigheid, autonomie en eigen keuzes	Aansluiten op de vermogens en keuzes	Opvoedonzekerheid bij ouders	School en beroepskeuze
Zorgdragen voor de (eigen) leefstijl, gezondheid en het uiterlijk	Toename spiermassa en kracht	Verfijning van de organisatie in het brein (beter in staat berekende keuzes te maken)	Vormgeven aan seksualiteit intimiteit, en gevoelens	Onafhankelijke positie innemen ten opzichte van anderen (omgaan met autoriteit)	Verantwoordelijk opstellen naar zichzelf en anderen	Eigen identiteit	Gezonde leefstijl stimuleren	Minder gezamenlijke gezinsactiviteiten	Gevoelig voor verslavingen (sociale media, gamen, voeding, middelen)
Gezond gewicht, verhouding vetten, spieren, energiebehoeften	Goede lichaamsbeheersing en coördinatie	Toenemende concentratie en focus		Bewustzijn eigen identiteit (zelfbewust, talentontwikkeling)	Gevoelige periode voor het ontwikkelen van een (positief) zelfbeeld en zelfvertrouwen (depressie)	Ruimte voor seksualiteit	Acceptatie van seksuele keuzes	Invulling geven aan vrijetijd: bank hangen, sport, muziek en bijbaan	Wet- en regelgeving (16 jaar)
						Vorming eigen waardensysteem	Tolerantie: meevertalen en meeveranderen: Interesse laten blijken en niet direct een mening ventileren	Verschuiving van opvoeder naar adviseur	Bijbaan: financiële mogelijkheden
						Verantwoordelijkheid nemen	Stimuleren van zelfoplossendvermogen (eigen initiatief)	Steun bieden (emotioneel, financieel, praktisch)	Verkering, wisselende seksuele contacten

Adolescent 15 - 18 / 23 jaar